

A BEFOGADÓI KOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

DR. PINTÉR-KERESZTES ILDIKÓ

2015. FEBRUÁR 11.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TÁMOP-4.1.2.B.2-13/1-2013-0009

Szakmai szolgáltató és kutatást támogató regionális
hálózatok a pedagógusképzésért az Észak-Alföldi régióban

A BEFOGADÓI KOMPETENCIA

A KIFEJEZÉS

- **Megjelenése**

A hatályban lévő Nemzeti alaptantervben

Művészetek műveltségi terület

Ének-zene

Fejlesztési feladatok

- Fejlesztési feladatok

1. Zenei reprodukció

Éneklés

Generatív, kreatív zenei tevékenység

Felismerő kottaolvasás

2. Zenei befogadás

A befogadói kompetenciák fejlesztése

Zenehallgatás

A BEFOGADÓI KOMPETENCIA

A KIFEJEZÉS MAGYARÁZATA

- **A befogadáshoz szükséges képességek**

a zeneműre vonatkozó tájékozódást segítő emlékezet

a koncentráció

a zenei fantázia

azonosulás a zenei folyamatokkal és tartalmakkal

a zenei történések elővételezésének képessége

ALKALMAZÁSA AZ ISKOLAI ÉNEK-ZENEI NEVELÉSBEN

- Lehetőség szerint minden ének-zene órán helyet kell kapnia a többi fejlesztési feladattal együtt

A KOMPETENCIA MEGJELENÉSE A KERETTANTERVEKBEN

AZ A VÁLTOZATÚ KERETTANTERV ELŐÍRÁSA

- Fejlesztése a zenehallgatás anyagának mélyreható megismerését segíti elő
- Fejlesztése során az érzelmi és intellektuális befogadás egyensúlyának kell érvényesülnie
- Zeneelméleti és zenetörténeti alapismeretek a zenei befogadás segítése érdekében
- Kulcsszerep a lényegláttatásnak és az életszerűségnek az öncélú adatközlés és a nagy mennyiségű memorizálás helyett

A KOMPETENCIA MEGJELENÉSE A KERETTANTERVEKBEN

AZ A VÁLTOZATÚ KERETTANTERV ELŐÍRÁSA

- Fejlesztésével megalapozható a tanulók zenehallgatói magatartása
- Sokféle és valóságos zenei tapasztalat szerzése a hallgatott zenéről
- Különbség az elmélyült zenehallgatás és a háttérzene fogyasztása között

A KOMPETENCIA MEGJELENÉSE A KERETTANTERVEKBEN

A B VÁLTOZATÚ KERETTANTERV ELŐÍRÁSA

- Az énekes és generatív tevékenységekhez kapcsolódóan tovább folytatódik a hangsúly áthelyeződése a befogadói kompetenciák irányába
- A zenei nevelés célja átalakul, mert előtérbe kerül a zene önálló értelmezésének segítése
- Az *Ismeretek, fejlesztési követelmények* külön foglalkoznak a kompetencia nyújtotta lehetőségekkel

A KOMPETENCIA MEGJELENÉSE A KERETTANTERVEKBEN

A B VÁLTOZATÚ KERETTANTERV ELŐÍRÁSA

- *Az Ismeretek, fejlesztési követelményekben* megjelenő új területek

- *Intellektuális munka*

Partitúrakövetés

A zene stiláris és formai elemzése

Jellem- és karakterábrázolás

- *A zeneirodalmi példák befogadását segítő szempontrendszer*

A zene kapcsolatainak feltárása a társművészetekkel, irodalommal, történelemmel, kultúrtörténettel a szintézissteremtés igényével

A BEFOGADÓI KOMPETENCIA ÁTÜLTETÉSE A GYAKORLATBA

A TANULMÁNY MEGÍRÁSÁNAK SZÜKSÉGESSÉGE

- Az ének-zene oktatásával kapcsolatos szakmódszertani kiadványok tartalma
- A megszerzett zeneelméleti ismeretek tanítási gyakorlatban történő alkalmazása – a részterületek ötvözése a módszertannal
- Az újfajta fejlesztési feladatnak nem feleltethetőek meg a korábbi szakirodalmak
- Egyaránt szükséges a pályán lévő és a leendő tanárok számára a befogadói kompetencia fejlesztéséből kiinduló tananyagok megírása

A TANULMÁNY FELÉPÍTÉSE

A TANULMÁNY FELÉPÍTÉSE

A befogadói kompetenciák fejlesztése középiskolai ének-zene órán a férfi-nő kapcsolatok elemzésének segítségével Erkel Ferenc *Bánk bán* című operájában

- A kompetencia széleskörű volta érdekében háttérinformációk nyújtása

A dráma

A dráma és az opera viszonya

A librettó

A magyar opera fejlődése

Az opera

- Az aktív zenehallgatás megelőző fázisaként az opera feldolgozása a gyakorlatból leszűrt szakmódszertani javaslatokkal ellátva

A TANULMÁNY TARTALMA

A TANULMÁNY TARTALMA

- Tanítási tapasztalataimon alapul
- Nélkülözhetetlen zeneelméleti ismeretek és tárgyi feltételek birtoklása

Harmóniai ismeretek

Hangnemi felépítés

Verbunkos zene stiláris jegyei

A nem verbunkos zenék jellemzői

Jellemábrázolás

Elszakadás a tankönyvektől

Kiindulópont: kotta, hanganyag, képi anyag

A TANULMÁNY TARTALMA

A TANULMÁNY SZAKMÓDSZERTANI VONATKOZÁSÚ MOTÍVUMAI

- A megfigyeltetés módszere – zenei hallásélményre építve
- Kottakép alapján történő analízálás módszere
- Az összehasonlítás módszere – visszatérő zenei motívumok esetén
- Ritmikai készségfejlesztés
- Aktív zenehallgatás módszere – többféle zenei feladat kiindulópontja
- Arányok, tagolódások, formák felismerésének, megérezésének fejlesztése

A TANULMÁNY TARTALMA

A TANULMÁNY ZENEELMÉLETI VONATKOZÁSÚ MOTÍVUMAI

- Hangnemi, formai, harmóniai, ritmikai, stilisztikai analízis
- Stílusjegyek kiemelése
- A kromatika szerepe
- Klasszikus formatípusok jelenléte
- Kapcsolat korábban szerzett zeneelméleti ismeretekkel
- Dramaturgiai kifejezőeszközök
- Szereplők jellemábrázolásának zenei kifejezőeszközei
- A verbunkos zene helye és szerepe a műben

TERVEK, CÉLKITŰZÉSEK

TERVEK, CÉLKITŰZÉSEK

- A tanulmányban foglaltak minél szélesebb körű kipróbálása a gyakorlatban középiskolai tanárok által
- A teljes opera elemzésének megjelentetése általános iskolai és középiskolai tanárok részére
- További tanulmányok készítése és publikálása
- Az oktatásban a zeneelméleti ismeretekre, a befogadói kompetenciák fejlesztésére és a zenehallgatásra helyezni a hangsúlyt azoknak a tanulóknak az érdekében, akik nem rendelkeznek az énekléshez, valamint a generatív, kreatív zenei tevékenységekhez szükséges képességekkel

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE